
BIBLIOGRAFIE

I. KORTE RECENSIES EN AANKONDIGINGEN

ALGEMEEN

"Homo Res Sacra Homini", Bijdragen Prof. Dr.H.J. Prakke aangeboden bij zijn afscheid als directeur van de Koninklijke Van Gorcum & Comp. N.V. te Assen.
Assen, 30 november 1970, Van Gorcum & Comp. N.V., 193 blz.
Geb. 18,00 Ned.Gulden.

Toen Prof. Dr. Henk J. Prakke, geleerde, auteur, cultureel ambassadeur, uitgever/drukker/manager, op 30 november 1970 afscheid nam van de Royal Van Gorcum - vijfentwintig jaar had hij er aan het hoofd gestaan van een onderneming, die uitgroeide van een lokale firma tot een internationaal bekend uitgevers- en drukkershuis - werd hij geëerd met een boek geschreven door zijn vrienden en gemaakt door zijn medewerkers : Homo Res Sacra Homini.

De inhoud :

- Ds. C.J. van Roven, Homo Res Sacra Homini
Ben van Eysselsteijn, Vriendschap als stimulans
A.J. van Leusen, De 'Jeugdbeweger'
W.L.M.E. van Leeuwen, Ontmoeting met Prakke
H.J.C. van Santen, Herinneringen aan Enck en Brink
A. van den Berg, Prakke & Co.
J. Hollenbeek Brouwer Ing., Het Drents Genootschap, Culturele Raad voor Drenthe
Ir. L.G. Oldenbanning, Drents Genootschap van Studiekring naar Culturele Raad
Stadtdirektor Ir. Gerhard Gosejacob, Bentheim und seine Deutsch-Niederländischen Beziehungen
Dr. phil. Gerhard E. Stoll, Ein Europäer in Münster
P.W. Schoemaker, Prof. Dr. Prakke, m'n schoolvriend
D.H. Landwehr, Omzien zonder wrok
Dr. W. Drees, Het schrijven van memoires
Prof. Dr. P.J. Bouman, Plaatsbepaling
Prof. Dr. S.J. Groenman, Bevolking, duur en uitgestrektheid van het adolescentendomein (ptr)
Dr. G. Overdiep, Enkele procesrechtelijke aspecten van mijn werk als strafrechter
C. Oudshoorn, Een onderwijskundig experiment
Drs. B. Ubink, Stad en hogeschool in het negentiende eeuwse Groningen
Dr. E.S. Simon, Nederlands-Duitse betrekkingen in het ressort van het Duitse Consulaat te Enschede in 1968

Mr. C.A. van Gorcum, Olie- en gaswinning in enkele ruimtelijke
 en economische opzichten
 A. Blankert, Aan de ambassadeur van afdeling IX
 J.H. Brouwer, Fantastische vertellingen
 Leo Meilink, Toen en nu
 C. Pieters-Honig, Zierikzee
 G.J. van Schreven-Braaksma, De Jeugdouderling
 L. Voortman, Henk.

Niet alle bijdragen zijn even lezenswaardig voor anderen maar
 "Homo Res Sacra Homini" (de lijfspreuk van Prof. Prakke) is
 wel een boek om te hebben. Het is verkrijgbaar via de boekhandel
 of rechtstreeks bij de uitgever.

H. van Pelt.

SEMIOLOGIE

Julius FAST : De Taal van het Lichaam.
 Amsterdam, Wetenschappelijke Uitgeverij, 1971,
 160 blz., 205 Fr.
 Voor België, U.M. Kosmos, Berchem (Antwerpen).

In zijn, voor het eerst in 1916 verschenen "Cours de Linguistique Générale", plaatste F. de Saussure de linguïstiek radikaal in het kader van een nieuwe, slechts in het stadium van een project verkerende wetenschap: de semiologie, d.w.z. "une science qui étudie la vie des signes au sein de la vie social... La linguistique n'est qu'une partie de cette science générale..." (1). Alhoewel ondertussen het idee van Saussure meer en meer veld gewonnen heeft en zijn uiteindelijke uitwerking vond in de Hjelmsleviaanse glossematiek, blijft het in 1964 door Roland Barthes geformuleerde pessimisme, "la sémiologie se cherche lentement" (2) nog steeds zijn geldigheid bewaren, niet in het minst misschien omwille van de positiekeuze van Barthes zelf, die, in het voetspoor van Benveniste, de reële primautéit van het "natuurlijk" spreken op de andere tekensystemen, gebaseerd op het criterium van de vertaalbaarheid van alle semiologische systemen in het linguïstisch systeem, heeft omgedraaid in een axiomatische primautéit, hierbij steunend op het criterium van de vertaalnoodzakelijkheid, waarbij alle niet-linguïstische systemen vroeg of laat het natuurlijk spreken op hun weg zouden

(1) DE SAUSSURE, F., Cours, Parijs, 4de ed., 1949, blz. 33.

(2) BARTHES, R., Eléments de Sémiologie, in Le Degré Zéro de l'écriture, suivi de Eléments de Sémiologie", Parijs, 1968, blz. 79.

moeten vinden, "non seulement à titre de modèle, mais aussi à titre de composant, de relais ou de signifié" (1). Het probleem of er dus wel zoiets bestaat als een semiologie ofwel of iedere semiologie vroeg of laat dient opgelost te worden in een translinguïstiek, wordt door de Barthesiaanse omkering van het Saussuriaanse project wel bijzonder acuut. In feite staat of valt de semiologie als algemene wetenschap, waarvan ook de linguïstiek een deelwetenschap, zij het dan een geprivilegiëerde, zou zijn, met de mogelijkheid "het bestaan" in de niet-linguïstische fenomenaliteit aan te tonen aan de semiosis of semiotische relatie, d.w.z. de verhouding van de twee relationele niveaus van het teken (betekenaar en betekenisinhoud), o.m. gekenmerkt door een formele reciprociteit, arbitrariteit en systematiciteit.

Het is derhalve duidelijk hoe belangrijk een studie van de menselijke gestualiteit zou kunnen zijn voor het welslagen van een in de Saussuriaanse zin te realiseren semiologie. Het ter recensie voorliggende boekje van de Amerikaan Julius Fast (oorspronkelijke titel: "Body Language", New York, 1970), wil ons in verband met deze gestualiteit een overzicht geven van de Amerikaanse bevindingen op dit terrein, met name de proxemica of het gebruik van de intermenselijke ruimte en de kinesica, d.w.z. de bestudering van de lichaamstaal als een "studie van de verscheidenheid van alle lichaamsbewegingen van de meest opzettelijke tot de volkomen onbewuste, van de gebaren die alleen in één bepaalde cultuur voorkomen, tot de gebaren die alle cultuurbarrières overschrijden (blz. 15).

Het boek zelf wordt ons op de achterflap voorgesteld als het "lichtvoetig" product van een "voortreffelijke popularisator", de behandelde wetenschap als een "charmante bijdrage tot onze kennis van de mens". In de praktijk van de lectuur komt dit alles neer op een hoogst redundant gewrocht waarin ^{met} een twijfelachtig gevoel voor humor en een overvloed aan voorbeelden en anekdotes een minimum aan concepten op een zeer verwarde manier over 160 blz. wordt uitgesmeerd. Het probleem van deze populair-wetenschappelijke werken is niet alleen dat je als lezer aan het eind van het boek ongeveer even wijs bent als toen je eraan begon, maar ook dat je als recensent voortdurend twijfelt tussen enerzijds de plicht het werk te onderzoeken op wat het aanbrengt in het wetenschappelijke productieproces en anderzijds de neiging het slechts te zien als een popularisatie (d.w.z. een vervanging van de praxis van de lectuur door het genot van de consumptie). In het laatste geval zou je van dit soort werken veeleer de schrijftuur (die Roland Barthes ooit eens de moraal van de vorm heeft genoemd) moeten onderzoeken.

(1) BARTHES, R., o.c., blz. 81.

Het mythogene karakter van dergelijke geschriften - ook de wetenschap ontsnapt niet aan de mythevorming : $E=mc^2$, ook Einstein had lange haren - blijkt reeds duidelijk uit een willekeurige grabbel in de inhoudsopgave, waar titels als "Het lichaam is de boodschap", "Dier en Territoir", "Seks en niet-mensen", "Wanneer iemand niemand is" op de aanwezigheid van ideologemen als McLuhanisme, Darwinisme, existentialisme... wijzen.

J. Kristeva wijst in haar overzicht van de Amerikaanse kinesica (1) erop dat deze wetenschap, die zich beroept op Darwins "Expression of the Emotions in Man and the Animals" (1873), zich beweegt in de marge van de communicatiewetenschap en het behaviorisme, aangevuld met sterke impulsen vanuit de ethnologie, de anthropologie, de Bloomfieldiaanse linguïstiek en een vaag empirisch psychosociologisme. Mensen als een Boas, La Barre, Mead, Sapir stonden aan de wieg van de Amerikaanse kinesica.

Zoals reeds aangestipt werd, wordt er sterk de nadruk gelegd op het communicatief circuit (Fast: de lichaamstaal is een communicatie zonder woorden) en dit ten koste van het andere aspect van de menselijke gestualiteit, nl. de gestuele praxis. Deze miskenning doet Fast dan ook volgende, totaal ongegronde kritiek uiten op R. Birdwhistells stelling als zou iedere beweging van het menselijk lichaam iets betekenen: "Ik vind deze basispremissie het moeilijkst te accepteren. Misschien duidt het krabben van de neus erop dat de krabber het ergens niet mee eens is, maar de krabber kan ook kriebel aan zijn neus hebben. Dit is nu juist de grote moeilijkheid bij de kinesica: hoe scheiden we de gebaren met een betekenis van de gebaren zonder een betekenis of de spontane van de aangeleerde?" (blz. 133).

Niet alleen valt de oppositie betekenisvol/betekenisloos absoluut niet samen met de oppositie(?) aangeleerd/spontaan, maar ook is zulke kritiek tekenend voor de Amerikaanse miskenning van de gestuele praxis, waar, zoals A.J. Greimas duidelijk heeft aangetoond (2), eveneens van een betekenaar en een betekenisinhoud kan gesproken worden, zij het dan dat hier vaak desemantiserende optreedt.

De bevruchting anderzijds van de kinesica door de anthropologie en de ethnologie en de belangstelling die deze disciplines op hun beurt weer voor deze jonge wetenschap vertonen, kan gemakkelijk verklaard worden uit het feit dat de kinesica enerzijds er zich wel van bewust is steeds binnen een bepaalde kulturele kontekst te werken en anderzijds het zoeken naar bepaalde uni-

(1) KRISTEVA, J., Le Geste, pratique ou communication, Langages nr. 10, juni 1968.

(2) GREIMAS, A.J., Conditions d'une sémiotique du monde naturel, in Langages nr. 10, juni 1968.

versalismen in de gestualiteit (welke Fast instinctieve vormen van woordeloze communicatie noemt) niet opgeeft. Jammer genoeg zijn in dit verband in het werk van Fast niet alleen de concepten arbitrariteit, motivatie, systeem, totaal zoek, maar wordt ook de oppositie natuur/kultuur onvoldoende uitgewerkt zodat ook hier niet (waar wel?) tot een consistent geheel gekomen wordt. Hetzelfde bezwaar geldt trouwens voor het welhaast metaforisch gebruik van de begrippen taal en teken, waarbij op geen enkel moment getracht wordt het teken te onderscheiden van wat het niet is, nl. symbool, symptoom, index, signaal. Integendeel zelfs, de aangevoerde voorbeelden maken de verwarring compleet.

De interessantste delen van het boek lijken mij nog deze te zijn waar de theorieën van Scheflen (proxemica) en Birdwhistell (kinesica) besproken worden, doch in dit verband kunnen we de geïnteresseerde lezer evengoed, zo niet beter verwijzen naar het reeds geciteerde nummer 10 van Langages dat **volledig aan de gestualiteit is gewijd**.

Luc Van Poecke.

COMMUNICATIE - ALGEMEEN

C. CHERRY, Communicatie.

Van Loghom Slaterus, Deventer, 1970, 363 blz.
Uitgegeven in België door U.M. Kosmos, Berchem
(Antwerpen), 720 fr. geb.

Een overbekend boek bespreken waarvan de oorspronkelijke versie nagenoeg vijftien jaar geleden (On Human Communication - New York, 1957) gepubliceerd werd en dat intussen meerdere edities kende, heeft in feite niet veel zin. Toch vinden wij de publicatie van dit werk in het nederlands een belangrijke gebeurtenis, omdat hiermede een "klassieker" op het gebied van de algemene communicatiewetenschap ter beschikking gesteld wordt van studenten en belangstellenden die minder vertrouwd zijn met het nogal sterk technische Engels van de oorspronkelijke editie. De Nederlandse editie krijgt nog meer relief wanneer men bedenkt dat het werk tot op heden slechts in vier talen verscheen (Engels, Duits, Japans en Nederlands).

Van dit boek hebben enkele studenten mij ooit gezegd dat het maar een "honds" geval was en dit niet zozeer omdat het opgedragen is "aan mijn hond Pijn" (eerste druk) en "aan allen die zo vriendelijk naar mijn hond Pijn hebben gevraagd" (tweede druk) maar wel omdat het voor studenten in de sociale wetenschappen vrij moeilijke lectuur is. Het boek beweegt zich inderdaad zowel op het terrein van de linguïstiek, de fonetiek, de wiskunde als op dat van de logica en de telecommunicatie. Hiermede is natuurlijk niet gezegd dat het werk de zoeven vermelde appreciatie verdient, wel integendeel.

Precies door zijn multidisciplinaire aanpak behoort "On Human Communication" tot de zeldzame wetenschappelijke publicaties waarin vanuit enkele disciplines naar een gemeenschappelijk "platform" gezocht wordt om het verschijnsel van de menselijke communicatie te analyseren. Precies daardoor is het interessant en verruimt het de sociaal-wetenschappelijke horizon.

Aan de inhoud van de eerste Engelse uitgave werd weinig veranderd. Na een algemene inleiding over het begrip "communicatie" en een kort historisch overzicht volgen vijf hoofdstukken over resp. de taal (linguïstische benadering), de signalen en de spraak (telecommunicatie en fonetiek), de mathematische informatietheorie, de logische structuur van de communicatie (syntaxis, semantiek, pragmatiek) en tenslotte het "kennen en herkennen" (psychologie en fysiologie). Wel werden de bibliografische gegevens aangevuld en enkele figuren geactualiseerd.

In een bespreking welke hij aan dit werk in 1964 wijdde (Publizistik, juli-sept. 1964, blz. 274-276) wenste B. Lerg blijkbaar niet een grondige, inhoudelijke kritiek te wijden aan dit werk. Wij evenmin? Men weet dat C. Cherry in de eerste plaats een specialist is in hoogfrequentietechniek. Men moet aanvaarden dat hij enigszins vanuit dit referentiekader schrijft. Vanuit deze gezichtshoek is het volkomen logisch dat de auteur de historische, taalfilosofische, sociologische, politieke, sociaal-psychologische en massacommunicatieve approach volkomen onberoerd laat. Dat in dit werk ook weinig filosofische en semiologische gegevens verwerkt zijn is, rekening gehouden met de behavioristische gerichtheid van de auteur, evenzeer normaal te noemen.

Voor dit boek - hoe belangrijk het ook is - geldt tenslotte de algemene vaststelling dat tussen de exact-wetenschappelijk gerichte en de sociaal-wetenschappelijk gerichte communicatiewetenschap een onoverbrugbare barrière blijft bestaan. Het menselijk communicatieproces is zo "verrassend" (in de statistische zin van het woord) dat het niet kan volledig gevat worden in technische schema's en modellen.

Tenslotte willen wij ook nog de bedenking onderschrijven die L. Forsdale in een bespreking in "Audio-Visual Communication Review" uitbracht (nr. 2, 1959, blz. 147-150) : wat mag de auteur bezield hebben om in zijn voorwoord te schrijven dat het boek "uit een reeks eenvoudige opstellen bestaat in een zo eenvoudig mogelijke taal geschreven"? Een citaat dat toch wel met een (groot) korreltje zout moet genomen worden en dit geldt zowel voor de Engelse als voor de - overigens voortreffelijke - Nederlandse versie. De getuigenissen van onze studenten zijn op dit punt formeel. Misschien maakte C.Cherry als communicatieskundige en auteur van een klassiek boek toch wel een even klassiek communicatiefoutje : denken dat de ontvangers (lezers) in hetzelfde referentiekader leven als de auteur ?

De Nederlandse editie is zeer goed verzorgd en de vertaling is uitstekend.

G. Fauconnier.

OMROEP

1. H. Schaafsma over Geschiedenis en Karakteristiek van de Omroep.

Het derde deel van de serie "Cahiers over massacommunicatie" bevat twee bijdragen, beide van de hand van H. Schaafsma. Op de achterflap van het cahier leest men: "Informatie is de hoofdverbinding tussen individu en de samenleving waarin hij produceert en consumeert, denkt en handelt, anderen beïnvloedt en door anderen wordt beïnvloed. Een goed functionerende democratische samenleving behoeft voor alles maximale openheid van de kanalen waarlangs de informatiestromen zich in de maatschappij bewegen". Over één van deze kanalen gaat het in dit cahier. Eigenlijk zijn het er twee, door Schaafsma samengebond in 'de omroep': radio en tv in Nederland. Het eerste deel behandelt de 'geschiedenis van de omroep', het tweede de 'karakteristiek van de omroep'.

Een woordje over de eerste bijdrage, waarvan H. Schaafsma in het "Woord vooraf" zelf getuigt dat de redactie "voor een niet-historicus een hachelijke opdracht was". Vertrekkend van de fundamenteen bouwt Schaafsma de unieke constructie die het Nederlands omroepbestel toch wel is weer op. We kennen de Nederlandse omroep, zijn zuilensysteem, zijn omroeporganisaties, zijn openheid voor nieuwe omroepinstellingen, het gezamenlijk programma, de technisch-organisatorische samenwerking, het aantal betalende leden als het belangrijkste criterium voor

de verlening van een zendmachtiging, de invoering van de reclame... Van essentieel belang in de bijdrage van Schaafsma is, naar onze mening, de relativiserende gezichtshoek van waaruit de auteur de historische groei van de Nederlandse omroep rekonstrueert. Wij bedoelen - en Schaafsma zegt het zelf telkens opnieuw : "... dat heel wat elementen uit de discussie over de omroep in de jaren '50 en '60 niet zo nieuw waren als ze leken te zijn" of "dat de belangrijkste thema's die de oordeelsvorming over de functie en de plaats van de omroep in de jaren '20 beheersten, zich in de jaren '50 en '60 vrijwel ongewijzigd opnieuw zouden aandienen" of "dat de discussie in deze jaren ('50 en '60) zowel buiten als in de volksvertegenwoordiging, in grote trekken een herhaling was van die uit de jaren '20".

De vier eerste hoofdstukken van de 'karakteristiek van de omroep' (diversiteit van omroepsystemen, internationale samenwerking, de functies en de bereiksfuncties van de omroep) zijn als het ware een aanloop voor het laatste hoofdstuk van dit cahier: 'Nederlands omroepsysteem: een uniek compromis'.

Trouwens het eerste deel van dit cahier moet gezien worden in dezelfde optiek : "Het systeem dat in deze paragraaf wordt geschetst, kan dus onmogelijk los worden gezien van de ontwikkeling die ertoe heeft geleid" of "Het is vrijwel onmogelijk de relatie tussen geschiedenis en de huidige situatie in deze kenschets van een voor de wereld uniek systeem geheel buiten beschouwing te laten".

De omroepwet die op 28 mei 1969 in werking trad wordt een kompromis genoemd (een overkoepelend orgaan, de Nederlandse Omroep Stichting, werkt samen met een aantal partikuliere omroepinstellingen). H. Schaafsma behandelt verder achtereenvolgens: de grondslagen van het omroepbestel, bestuurs-, beheers- en beleidsorganen, het apparaat van de NOS, de omroeporganisaties, reclame, wereldomroep, regering en omroep.

In enkele slotopmerkingen stelt de auteur dat "de sterkste kant van het Nederlands omroepbestel is, dat het de zendgemachtigden een zeer grote mate van autonomie laat". Zwakke plekken ziet hij nog in het feit dat de omroepwet "de erkenning van omroeporganisaties afhankelijk stelt van het getal van hun contribuerende aanhang" en in het feit dat "het gezamenlijk programma... moet fungeren als een 'ontmoetingspunt'"; er blijven ook nog vragen "met betrekking tot de educatief-instructieve en de regionale omroep. Verder: "De toekomst zal moeten leren, of de grotere openheid in de ether die de omroepwet beoogt, ook werkelijk gerealiseerd zal worden".

H. Schaafsma schrijft in het 'Woord vooraf' : "Jammer is het, dat een gedetailleerde geschiedschrijving van de Nederlandse omroep tot dusver niet is verschenen. Zij zou zowel op de

politieke als op de culturele ontwikkeling van de afgelopen halve eeuw een misschien wat eenzijdig gericht, maar zeker verhelderend licht kunnen laten schijnen". Hij had er met een gerust geweten mogen aan toevoegen : "Dit cahier is een poging in die richting vanuit het standpunt van de massacommunicatie". Naar onze mening een geslaagde poging.

Signaleren we tenslotte dat H. Van Pelt in het Informatiebulletin CeCoWe (oktober 1969) een artikel schreef over "de wettelijke regeling van de omroep in Nederland". Zijn onverbloemd optimisme voor het Nederlands omroepbestel en de omroepwet, zowel als dat van H. Schaafsma, blijkt uit volgende citaten. Het eerste citaat is van H. Schaafsma, het tweede van H. Van Pelt, maar het kon ook net omgekeerd geweest zijn. "De handhaving van het 'zuilen-systeem' heeft zijn nadelen gehad. Zij heeft stellig ook de basis gelegd voor een verdere uitbouw van de omroep in pluriforme zin: met een zo groot mogelijke kans op differentiatie in het programma-aanbod, op ontplooiing van creativiteit binnen als eenheden overzichtelijke omroepinstellingen. Een kans die weliswaar ook in 1970 nog niet volledig benut is, maar die in beginsel open blijft, alle tekorten van de omroepwet ten spijt". Zo zegt het H. Schaafsma en H. Van Pelt zegt met andere woorden ongeveer hetzelfde : "De kritiek richt zich meer tegen bepaalde details dan tegen de gehele conceptie, die te veel kwaliteiten heeft om geheel te kunnen worden genegeerd. Want bij alle bezwaren die tegen de omroepwet zijn in te brengen, moet erkend worden dat het systeem waarin de wet voorziet in beginsel meer ruimte laat voor uitingsvrijheid en voor ontplooiing van culturele creativiteit dan een nationale omroep met een monopoliepositie zou doen".

G. De Meyer.

2. - Redactionele organisatie van de omroep.

mr. B.A. SCHMITZ

- Omroepjournalistiek.

H. SCHAAFSMA.

Voor hen die reeds min of meer vertrouwd zijn met het Nederlandse omroepwezen houdt Mr. Schmitz' situatieschets niet veel nieuws in. Het is een ruwe beschrijving van Nederlands' informatiebestel bij radio en televisie. Hierbij wordt vooral gewezen op de eigenaardige situatie van de radio-nieuwsdienst, die verzorgd wordt door een persagentschap (ANP). Ook wordt er gewezen op het gevaar van ideologisch taalgebruik (p. 9-10), dat

o.i. echter onvermijdelijk is in berichtgeving. Voor de TV-nieuwsdienst wijst Schmitz op "de zonde van onevenwichtigheid, die voortvloeit uit het enerzijds voorhanden zijn van aantrekkelijk beeldmateriaal over misschien minder belangrijke zaken en anderzijds het volstrekt ontbreken van elke mogelijkheid tot het visueel weergeven van het meest belangrijke nieuws" (blz. 10). Een werkelijk kritische evaluatie van het systeem vindt men echter niet.

In deel 2 heeft Schaafsma het over omroepjournalistiek, in tegenstelling tot krantenjournalistiek. Hij stelt het onderscheid in termen van tijd-ruimte. Radio en televisie beschikken voor berichtgeving meestal maar over een beperkte tijd. Daarom kan een omroepjournalist enkel typeren, niet samenvatten. Dit laatste is weggelegd voor de krant, die hiervoor over de nodige ruimte beschikt (blz. 31-33). Er wordt ook een onderscheid gemaakt tussen manipulatie van het materiaal en manipulatie van het publiek (p. 44).

Volkomen terecht merkt H. Schaafsma op blz. 50 : "Er pleit veel voor de opvatting, dat alles wat de ontvanger helpt een bericht te plaatsen in de relevante context, mede behoort tot het terrein van de feitelijke berichtgeving". Hiermee vervalt het bijna klassiek geworden onderscheid tussen feitelijke berichtgeving en back-ground informatie.

Wanneer steller het heeft over het televisieinterview, pleit hij voor "scherpzinnige **ondervraging**" in politieke interviews (blz. 77). En verder "Natuurlijk zou het politieke interview weinig waard zijn, als de televisie alle niet door overheid of erkende partijen geïnstitutionaliseerde politieke activiteiten zou negeren."

Tenslotte deze, o.i. nog belangrijke passage : "Een belangrijk gegeven, geldend voor alle vormen van journalistiek, is dat mensen door het onderwijs tot dusver onvoldoende worden voorbereid op kritische verwerking van de dagelijkse informatie. Dit is een van de oorzaken in de beleidssector van de omroep, dat verklarende commentaren en analyses niet tot de feitelijke berichtgeving behoren. Een misvatting die aanleiding heeft gegeven tot een onjuiste en onbevredigende taakverdeling tussen Radionieuwsdienst en NOS-journaal aan de ene kant, de actualiteitenrubrieken van de omroepen aan de andere kant" (blz. 84). Dat deze indringende kritiek ook op de Belgische situatie toepasselijk is hoeft eigenlijk nauwelijks toegevoegd.

TONEELDE SCENE

Het Theatercentrum, opgericht door de provincie en de stad Antwerpen en de Kultuurraad voor Vlaanderen, publiceert geregeld "De Scène".

Dit informatieblad speelt een belangrijke rol t.a.v. de bekendmaking van het schouwburg-, concert- en balletleven in Vlaanderen.

Het maandblad, aanvankelijk uitgegeven door de stad Antwerpen, is heden aan zijn 13e jaargang toe.

Het eerste nummer van deze 13e jaargang verschijnt in september 1971. Dit dubbelnummer geeft ruime informatie over de jaarprogramma's van de schouwburgen. De abonnee ontvangt vervolgens maandelijks, d.w.z. tot en met mei 1972, "De Scène" in zijn brievenbus. Elk nummer bevat + 30 rijk geïllustreerde bladzijden.

Men kan vanaf heden zijn abonnement laten noteren. Het abonnementsgeld bedraagt slechts 100,-fr. over te schrijven op prk. 549.18 van de Kredietbank te Antwerpen t.g.v. banknummer 100/13/38300 van het Theatercentrum. U gelieve op de keerzijde duidelijk, in drukletters, uw naam en volledig adres te vermelden.

H. van Pelt.

C A B A Y

open boekhandel
Fochplein 6
3000 Leuven
Tel. 016/229.32.

Van enkele reeds in het vorig nummer aangekondigde tijdschriften verschenen nieuwe nummers, die wij ter Uwer beschikking hebben. Wij vragen vooral Uw aandacht voor volgende recente uitgaven :

- . "Littérature et idéologie" met de teksten van het "2me Colloque de Cluny" (202 Fr.).
Met de medewerking van o.a. F. Cohen, P. Barbéris, H. Meschonnic, Ph. Sollers, J. Kristeva, J.P. Faye, J.L. Baudry, A. Casanova.
- . Van "Semiotica" verscheen nummer 3 van jaargang III (1971), waarin een artikel van Eugen BAR en een bijdrage van Annette LAVERS over Jacques LACAN (192 Fr.).
- . Bij Larousse verscheen het tweede nummer van het tijdschrift "Littérature", waarin mensen als BUTOR en Raymonde DEBRAY-GENETTE schrijven over Rabelais, Constant, Flaubert, Sarraute (135 Fr.).
- . "Communications 17" over "Le système de la publicité".
- . Pas verschenen : "Approaches to semiotics" onder redactie van J. KRISTEVA, REYDEBOVE en UMIKER (+ 1.500 fr.).
- . M. FOUCAULT's "leçon inaugurale au Collège de France prononcée le 2 décembre 1970" verscheen bij Gallimard : "L'ordre du discours" (54 Fr.).
- . Een reeks voordrachten van A. MARTINET over het mechanisme van de taal (syntaxis, taalkundige typologie) werden gebundeld in "Langue et fonction" (80 Fr.).
- . Van de "Cahiers d'étude de sociologie culturelle" verschenen twee belangrijke nummers :
"L'enseignement universitaire du journalisme et de la communication sociale" van R. CLAUSSE
en "L'adolescent et sa presse" van A. PLUVINAGE-PATERNOSTRE (135 Fr.).
- . "L'imagination constructive" van A.F. OSBORN, met hoofdstukken over creatieve groepssamenwerking, brainstorming enz. (443 Fr.).
- . B. POURPRIX analyseert een nieuw fenomeen, de kosteloze pers, in "La presse gratuite" (177 Fr.).

Ter recensie ontvangen :

- J.M.H.J. HEMELS : De Nederlandse Pers voor en na de afschaffing van het Dagbladzegel in 1869.
Proefschrift, Assen, Van Gorcum & Comp.,
1969, 697 blz.
- Dr. Johan HEMELS : Het Dagbladzegel in de Rariteitenkamer 1869-1969.
Nijgh & Van Ditmar, Rotterdam - 's-Gravenhage,
1969, 167 blz.
- Mr. F. KLAVER
Dr. E. DIEMER
Drs. Kees Jan SNIJDERS : Pers - Omroep & auteursrecht / ethiek / verantwoordelijkheid.
Cahiers over Massacommunicatie, nr. 1,
Wetenschappelijke Uitgeverij nv., Amsterdam,
1970, 112 blz.
- Dr. H. SCHNEIDER
Drs. J.J. GIELE
Th. H. OLTHETEN : Verleden en heden van de krant / druktechniek.
Cahiers over Massacommunicatie, nr. 2,
Wetenschappelijke Uitgeverij nv., Amsterdam,
1970, 166 blz.
- Mr. A. STEPELS
A.C.W. VAN DER VET
B.J.F. STEINMETZ
H. SCHAAFSMA : Beroep / Praktijk / Redactionele organisatie / vakopleiding.
Cahiers over Massacommunicatie, nr. 4,
Wetenschappelijke Uitgeverij nv., Amsterdam,
1970, 146 blz.
- Drs. P.P. LANDSMAN
Drs. Ch. E. VAN DER PLOEG : Economie en dagbladpers.
Economische Aspecten van de Omroep.
Cahiers over Massacommunicatie, nr. 5,
Wetenschappelijke Uitgeverij nv., Amsterdam,
1970, 89 ble.
- Stichting Ether Reclame STER Jaarverslag 1970.
Hilversum, 1971, 29 blz.
- Hans VAN DER BRUG
Dick VERZIJDEN : Voorgeschiedenis en gevolgen van een Televisie-dokumentaire.
Staatsuitgeverij, Den Haag, 1971, 311 gestencilde bladzijden.

II. AANWINSTEN BIBLIOTHEEK IESPO
 Centrum voor Communicatiewetenschappen
 1 februari 1971 - 31 mei 1971

I. Algemene werken : Communicatiewetenschap en Massacommunicatiewetenschap.

- BERLO, David K. : Mass Communication and the Development of Nations.
 Michigan, Michigan State University, 1968,
 pag. irr.
- CENSURE... : Censure et liberté d'expression.
 Paris, Desclée de Brouwer, 1970, 227 p.
- CHERRY, Colin : Communicatie.
 Deventer, Van Loghum Slaterus, 1970, 363 p.
- DEBORD, Guy : La société du spectacle.
La théorie situationniste.
 Paris, Buchet/Chastel, (1971), 176 p.
- INVENTIQUE... : L'Inventique.
 Nouvelles méthodes de créativité.
 Paris, Entreprises Moderne d'Edition, 1970,
 279 p.
- JANTSCH, Erich : Technological forecasting in perspective.
 Paris, O.C.D.E., 1967, 401 p.
- MASSIN : La lettre et l'image.
 La figuration dans l'alphabet latin du huitième siècle à nos jours.
 Préface de Raymond Queneau.
 Paris, Gallimard, (1970), 286 p.
- MÜLLER, Peter : Die Soziale Gruppe im Prozess der Massenkommunikation.
 Stuttgart, Ferdinand Enke Verlag, 1970, 261 p.
- SULLEROT, Evelyne : Droit de regard.
 Paris, Denoël/Gonthier, 1970, 218 p.
- ZUID-AFRIKA'S... : Zuid-Afrika's traditie.
 Een kort overzicht van kunst en cultuur in de republiek van Zuid-Afrika.
 1e druk 1969 - 2e druk 1970.
 Den Haag, Afd. Pers en Voorl.v.d.Zuidafrikaanse ambassade, 1970, 118 p.

II. Publieke Opinie.

- OPINION... : L'Opinion Publique Belge.
Le Parlement, L'Europe, Les finances Publiques,
La politique culturelle.
XXXIe Semaine Sociale Universitaire,
Bruxelles, U.L.B., Inst.de Sociologie, 1971,
354 p.

III. Informatie.

- HALLORAN, J. : Les moyens d'information dans la société.
Nécessité de développer la recherche.
Paris, Unesco, 1970, 39 p.
- VAN BOL, J.M. : Pas de développement économique sans informa-
tion.
Dans "Conjunction", 1969, vol. XXIV, nr. 2,
Haiti, Institut Français, p. 50-63, 1969.
- VAN PRAAG, H. : Informatie en Energie.
Bouwstenen van een nieuw wereldbeeld.
Bussum, Uitg. W. De Haan, 1970, 173 p.

IV. Reclame en Advertentie.

- BAUDRILLARD, Jean : La Société de consommation.
Ses mythes, ses structures.
Paris, S.G.P.P., 1970, 304 p.

V. Public Relations en Voorlichting.

- HIEBERT, R.E. & SPITZER, C.E. : The Voice of Government.
New York, John Wiley & Sons, 1968.
- MOLES, Abraham & CAUDE, Roland : Créativité et Méthodes d'Inno-
vation dans l'Entreprise.
Paris, Fayard-Mame, 1970, 218 p.

VI. Semiologie en Linguistiek.

- AUSTIN, J.L. : Quand dire, c'est faire.
How to do things with words.
Paris, Editions du Seuil, 1970, 184 p.
- GREIMAS, A. J. : Du sens.
Essais sémiotiques.
Paris, Editions du Seuil, 1970, 314 p.
- LADRIERE, Jean : L'Articulation du Sens.
Discours scientifique et parole de la foi.
Aubier-Montagne, Ed. du Cerf, 1970, 245 p.
- MOLES, Abraham : Information Theory and Esthetic perception.
Urbana, Univ. of Illinois Press, 1966, 217 p.
- MORRIS, Charles : Signs, Language and Behavior.
New York, George Braziller Inc., 1946, 365 p.
- PICON, Gaëtan : Les Lignes de la Main.
Le point du jour.
Paris, Gallimard, 1969, 308 p.
- PIERCE, J.R. : Symboles, Signaux et Bruit.
Introduction à la Théorie de L'Information.
Paris, Masson & Cie, Sfradel, 1966, 249 p.
- RHETORIQUE... : Rhétorique générale.
par J. Dubois, F. Edeline e.a.
Langue et langage.
Paris, Librairie Larousse, (1970), 206 p.
- SCHWARZ, Günther : Wort und Wirklichkeit.
Beiträge zur Allgemeinen Semantik.
Darmstadt, Verlag Darmstädter Blätter, 1967.

VII. Beeldcommunicatie.

- COMMUNICATION... : La communication audiovisuelle.
Le Point 10.
Paris, Apostolat des Editions, 1969, 318 p.
- GROEBLI, René : Variation.
Possibilités communicatives de la photographie en couleurs.
(Kommunikative Möglichkeiten der Farbfotografie). (Some suggested uses of communicative colour photography).
Volume 2. Teufen, Schweiz, Verlag Arthur Niggli AG., (1971), 165 p.

MÜLLER-BROCKMANN, Josef : Histoire de la communication visuelle.
Des origines de l'humanité, du troc de l'anti-
quité à la conception visuelle contemporaine.
(A history of visual communication.)
(Geschichte der visuellen Kommunikation).
Teufen (Switzerland), Verlag Arthur Niggli,
(1971), 334 p.

PAWEK, Karl : Totale Photographie.
Die Optik des neuen Realismus.
Breisgau, Walter Verlag, (1960), 247 p.

VIII. Educatief gebruik van de media.

APTER, Michael J. : The New Technology of Education.
London, MacMillan, 1968, 144 p.

DECAIGNY, T. : Technologie Educative et Audiovisuel.
Bruxelles, Editions Labor, 1970, 159 p.

COPPEN, Helen : Aids to Teaching and Learning.
Oxford, Pergamon Press, 1971, 230 p.

ERICKSON, Carlton W.H. : Fundamentals of teaching with audio-
visual technology.
London, The Macmillan Co, (1970), XIII, 384 p.

IX. Pers.

ARNIM, Gustav Adolf von : Eine Strukturanalyse der Presse der
Federativen Volksrepublik Jugoslavien 1945-1963.
Arbeiten aus dem Institut für Publizistik.
Band 1.
Münster, Wilhelms-Universität, 1966, 412 p.

AUBEL, C.P. : Persoon en Pers.
Over onrechtmatige aantasting van persoons-
belangen door perspublicaties.
Deventer, A.E. Kluwer, 1968, 181 p.

JEUGD... : Jeugd en pers.
Onderzoek naar de belangstelling voor het
dagblad bij de Belgische jeugd van 16 t/m
20 jaar.
Leuven, K.U.L. CeCoWe, Cetedi, U.C.L., z.d.
215 p.

- KOSZYK, Kurt : Deutsche Presse im 19. Jahrhundert.
Geschichte der deutschen Presse. Teil II.
Abhandlungen und Materialien zur Publizistik,
Band 6.
Berlin, Colloquium Verlag, 1966, 372 p.
- MESSENS, Rudy : Repertorium van de Oostvlaamse pers.
(met uitzondering van Gent en het arrondissement Aalst- 1784-1914.
Interuniversitair centrum voor hedendaagse geschiedenis - Bijdragen 59.
Louvain, éditions Nauwelaerts, 1969, 467 p.
- MORIN, Violette : L'écriture de Presse.
Paris, Mouton & Co, 1969, 157p.
- THIJS, A. : Repertorium van de pers in de provincie Antwerpen.
(behoudens de stad Antwerpen en de kantons Mechelen en Puurs) 1833-1914.
Interuniversitair centrum voor hedendaagse geschiedenis - Bijdragen 58.
Louvain, éditions Nauwelaerts, 1970, 363 p.
- X. Omroep.
- BESANCON, J.J. : Avro-Hoorspelen 1970-1971.
Hilversum, AVRO, 1971, 32 p.
- FINBOW, Colin & RODGER, Jan : New Radio Drama.
London, BBC, 1966, 263 p.
- GERIN, Elisabeth: Les jeunes et la télévision.
2e édition.
Collection "Psychologie et éducation".
Paris, Editions Fleurus, (1965), 164 p.
- KUHNS, William : The electronic gospel.
(New York), Herder & Herder, (1969), 173 p.
- LINGENBERG, Jörg: Das Fernsehspiel in der DDR.
Ein Beitrag zur Erforschung künstlicher Formen marxistisch-leninistischer Publizistik.
München, Verlag Dokumentation, 1968, 340 p.
- LUISTEREN... : Luisteren en Kijken 1969-1970.
Hilversum, Afdeling Studie en Onderzoek NOS, 1970, 46 p.

- RADIODIFFUSION... : La Radiodiffusion par Satellites.
Paris, Unesco, 1971, 67 p.
- TELEVISION... : La Télévision en Milieu Rural.
Résultats d'une enquête sociale réalisée
en pays wallon.
Louvain, C.R.S.R., 1965, 75 p.
- THIBAU, Jacques : Une télévision pour tous les Français.
(Collections Esprit. La cité prochaine).
Paris, Editions du Seuil, (1970), 285 p.
- VAN VOLLENHOVEN, L. : De zaak Tele Vizier.
Deventer, Kluwer, 1970, 156 p.
- VOGT, W. : Nozema 1935-1970.
Hilversum, C. De Boer jr. N.V., 1970, 72 p.

XI. Film.

- ARANDA, J. Francisco : Luis Bunuel.
Biografía crítica.
Barcelona, Editorial Lumen, 1969, 424 p.
- BALL, Robert Hamilton : Shakespeare on silent film.
A strange eventful History.
London, George Allen & Unwin, 1968, 403 p.
- BUDGEN, Suzanne : Fellini.
London, The B.F.I. Education Department,
1966, 128 p.
- DUFLOT, Jean : Entretiens avec Pier Paolo Pasolini.
Paris, Editions Pierre Belfond, 1970, 175 p.
- EISENSTEIN, Serge : Vom Theater zum Film.
Zürich, Verlag der Arche, 1960, 116 p.
- FILM... : Film 1969.
Chronik und Bilanz des Internationalen Films.
Berlin, Friedrich Verlag, 1970, 132 p.
- HARMS, Rudolf : Philosophie des Films.
Seine Ästhetischen und Metaphysischen Grund-
lagen.
(Reihe "Filmwissenschaftliche Studientexte".)
Leipzig, Verlag von Felix Meiner, (1970),
VIII, 194 p.

- KAEL, Pauline : I Lost it at the Movies.
London, Jonathan Cape, 1966, 365 p.
- LEYDA, Jay : Kino.
A History of the Russian and the Soviet Film.
London, George Allen & Unwin, 1960, 525 p.
- MONTGOMMERY, John : Comedy Films 1894-1954.
London, George Allen & Unwin, 1968, 286 p.
- OSTERLAND, Martin : Gesellschaftsbilder in Filmen.
Eine soziologische untersuchung des Film-
angebots der Jahre 1949 bis 1964.
Stuttgart, Ferdinand Enke Verlag, 1970, 253 p.
- PERRIN, Claude : Carl Th. Dreyer.
Cinema d'aujourd'hui 55.
Paris, Ed. Seghers, 1969, 192 p.
- PILARD, Philippe : Henri-Georges Clouzot.
Cinema d'aujourd'hui 56.
Paris, Ed. Seghers, 1969, 186 p.
- PUDOVKIN, V.I. : Film Technique and Film Acting.
London, Vision Press, 1968, 388 p.
- RICHARDSON, Robert : Literature and Film.
Bloomington, Indiana Univ. Press, 1969,
149 p.
- ROTHA, Paul : Documentary Film.
The use of the Film Medium to interpret
creatively and in social terms the life of
the people as it exists in reality.
Londin, Faber & Faber, 1968, 412 p.
- SCHLAPPNER, Martin : Von Rossellini zu Fellini.
Das Menschbild im Italienischen neo-realismus.
Zürich, Origo Verlag, 1958, 303 p.
- STUMMER, E. & VOGG, G. : Filmreigabe und Filmbewertung.
Eine Orientierung unter berücksichtigung zal-
reichen dokumentarischen Materials für
Wissenschaft, Praxis und Erziehung.
München, E. Reinhardt Verlag, 1967, 96 p.

XII. Praktische Journalistik.

DANKERT, Harald : Sportsprache und Kommunikation.
Untersuchungen zur Struktur der Fussball-
sprache und zum Stil der Sportberichterstat-
tung.
(Volksleben 25. Band.)
Tübingen, Tübinger Vereinigung für Volks-
kunde, 1969, vi, 175 p.

INTERESSANTE BOEKEN

VAKBEWEGING EN ONDERNEMING

door Prof. Dr. W. Albeda 120 blz. 175 Fr.

Inhoud : Onderneming en vakbeweging in theorie - Een andere onderneming, een andere economische orde ? - Ondernemen in de richting van de tijd - De toekomst van de vakbeweging - Democratie in de vakbeweging - De vakbeweging en de toekomst van de onderneming.

SOCIAAL-ECONOMISCH BELEID EN ECONOMISCHE ORDE

door Prof. Dr. W. Albeda 132 blz. 175 Fr.

Inhoud : Enkele problemen van centraal economische orde - De grote transformatie - De loonpolitiek als probleem van sociaal-politiek beleid - Een actief arbeidsmarktbeleid - Toekomstdenken, planning en publieke opinie - Het vraagstuk van de alternatieve economische orde.

DE INTERDISCIPLINAIRE BENADERING IN DE WETENSCHAPSBEOEFENING EN WETENSCHAPSTOEPASSING

door drs. J. Heijnsdijk 116 blz. 140 Fr.

Inhoud : De verschillende disciplinaire benaderingswijzen - Enkele pogingen tot interdisciplinaire benadering - Fundamenten van de interdisciplinaire benadering - Het bereiken van de interdisciplinaire benadering.

POUR ANALYSER LES MEDIA, L'ANALYSE DE CONTENU

door Albert Kientz 175 blz. 134 Fr.

Inhoud : Processus et contenus des communications - Une technique aux multiples usages - Analyse de contenu et conditionnement des messages - De l'analyse de contenu à la culturanalyse - Comment construire une analyse.

VAN GISTEREN NAAR MORGEN ECONOMISCH BEKEKEN

door Prof. Dr. Marc Eyskens 254 blz. 240 Fr.

Een boek dat zich wil bezinnen op de toekomst, waarvan de economische groei een van de belangrijkste determinanten is. In verband hiermede worden een aantal onderwerpen behandeld, b.v. de geschiedenis van het internationale muntstelsel, een prognose van de uitgaven van de overheid en de bestedingen van de particulieren. Tevens volgen de meest belangrijke uittreksels uit het vraaggesprek met Prof. Galbraith.

AL DEZE BOEKEN (evenals zovele andere) ZIJN VERKRIJGBAAR IN DE

STANDAARD - BOEKHANDEL

=====

St. Michielstraat 1 (hoek Naamsestraat - 3000 LEUVEN

III. UIT DE TIJDSCHRIFTEN (1)

A L G E M E E N

J o u r n a l i s m Q u a t e r l y

Uitgegeven door Emery Edwin, University of Minnesota,
Mineapolis 55455.

vol. 47, nr. 4, Winter 1970

Steven H. CHAFFEE, L. Scott WARD, Leonard P. TIPTON, Mass
Communication and Political Socialization,
blz. 647-659.

J. Richard COTE, A Study of Accuracy of Two Wire Services,
blz. 660-666.

John A. GOTHBERG, Press Reaction to Japanese Land Ownership
in California, blz. 667-672.

Phillip J. TICHENOR, Clarice N. OLEIN, Annette HARRISON and
George DONOHUE, Mass Communication Systems and Communica-
tion Accuracy in Science News Reporting, blz.
673-683.

Alan HENSHER, No News Today: How Los Angeles Lost a Daily,
blz. 684-687.

William O. CHITTICK, American Foreign Policy Elites: Attitu-
des Toward Secrecy and Publicity, blz. 689-
696.

Paul V. PETERSON, The Chicago Daily Herald; Righting the
Historical Record, blz. 697-701.

Douglas C. JONES, Remington Reports from Badlands; The
Artist as War Correspondent, blz. 702-710.

Ben L. MOON, City Magazines, Past and Present, blz. 711-
718.

Mark M. WELTER, The 1895-98 Cuban Crises in Minnesota
Newspapers: Testing the "Yellow Journalism"
Theory, blz. 719-724.

(1) Belangstellenden kunnen overdrukjes aanvragen (3 fr. per
blad) bij het secretariaat van het Informatiebulletin.

- Marion R. BROWN, Communication and Agricultural Development : A Field Experiment, blz. 725-734.
- Rosemarie ROGERS, Educational and Political Involvement in USSR Newspaper Reading, blz. 735-745.
- Karlen MOORADIAN, The Press and the Sword: Armenian Journalism Since 1512, blz. 746-756.

vol. 48, nr. 1, Spring 1971

- Raymond B. NIXON and Tac-yail HAHN, Concentration of Press Ownership: a Comparison of 32 Countries, blz. 5-16.
- Fred S. SIEBERT, Property Rights in Materials Transmitted by Satellites, blz. 17-25.
- J. Theodore HEFLEY, War Outlived: The Christian Century and the Kellogg Peace Pact, blz. 26-32.
- Nan LIN, Information Flow, Influence Flow and the Decision-Making Process, blz. 33-40.
- C. Dennis IGNASIAS, Propaganda and Public Opinion in Harding's Foreign affairs: the Case for Mexican Recognition, blz. 41-52.
- Sheldon G. LEVY, Emotional Reactions to Assassination and Relationships to Source, blz. 53-61.
- Robert L. RINGS, Public School News Coverage With and Without PR Directors, blz. 62-67.
- Ernest F. LARKIN, A Q-Analysis of Values and Attitudes Toward Advertising, blz. 68-72.
- Ivan K. PRESTON and Lawrence BOWEN, Perceiving Advertisements as Emotional, Rational and Irrational, blz. 73-84.
- Don R. BROWNE, The BBC and the Pirates: a Phase in the Life of a Prolonged Monopoly, blz. 85-99.
- William A. HACHTEN, Moroccan News Media Reflect Divisive Forces While Unifying, blz. 100-110.
- George P. JAN, Public Opinion's Growing Influence on Japan's China Policy, blz. 111-119.
- Trevor BROWN, Free Press Fair Game for South Africa's Government, 120-127.

C o m m u n i c a t i o S o c i a l i s

Zeitschrift für Publizistik in Kirche und Welt.
Verlag Lechte, D-4407 Emsdetten, Schulstrasse 16-18.

jg. 3, nr. 4, oktober-december 1970

Michael SCHMOLKE, Zur Gliederung der katholischen Presse-
geschichte Deutschlands, blz. 311-327.

Heinz-Dieter FISCHER, CDU-nahe Lizenzzeitungen (VIII):
"Hannoversche Neueste Nachrichten", blz. 327-3
333.

jg. 4, nr. 1, januari-maart 1971

Zie "Informatiebulletin CeCoWe",
jg. 2, nr. 1, april 1971.

jg. 4, nr. 2, april-juni 1971

Antonio G. MOLINA, Die religiöse Information in der
Kirche : Gegenwartsbild und Zukunftperspektive,
blz. 93-108.

Peter RECH, Publizistik und Sozialpädagogik, blz. 109-115.

Remi J. DE ROO, Kirche im Dienst der Publizistik, blz. 116-
120.

P E R S
=====

D e P e r s - L a P r e s s e

uitgegeven door de Belgische Vereniging van de Dagblad-
uitgevers, v.z.w., Belliardstraat 20, 1040 Brussel.

jg. 17, nr. 4 (nr. 68), december 1970.

X., De Krant Vandaag en Morgen, blz. 3-30.

X., Het Jaar 1970 in de Belgische Pers, blz. 75-
77.

- X., Statistiek van de Belgische Dagbladen en Tijdschriften, blz. 84-88.
- Overzicht van de Dagbladen, Weekbladen, gespecialiseerde Tijdschriften, Persorganisaties, Pers- en Publiciteitsonderwijs, erkende Beroepsjournalisten, Publiciteit enz. in België, blz. 89-445.

G a z e t t e

International Journal for Mass Communication Studies,
Uitgeversmaatschappij E.E. Kluwer, p.o.b. 23, Deventer
(Nederland).

vol. XVII, nr. 1-2, 1971

- Pertti HEMANUS, Development in the Scandinavian Press,
blz. 1-15.
- Hamid MOWLANA, Toward a Theory of Communication Systems:
A developmental Approach, blz. 17-28.
- Al HESTER, An Analysis of News Flow from developed and
developing Nations, blz. 29-43.
- Wilmont HAACKE, Some sociological Reflections on Mass
Media, blz. 45-50.
- John A. LENT, Mass Media in the Netherlands Antilles,
blz. 51-73.
- Martyn A. BOND, German Radio Drama between 1951 and 1965,
blz. 75-93.
- Thomas S. SNYDER, The Discovering of Bismarck by the
British Press, 1862-1866, blz. 94-103.

J o u r n a l i s m e

Centre International d'enseignement supérieur du Journalisme de Strassbourg, 10 rue Schiller, 67- Strassbourg.

nr. 34, 1970

La concentration des entreprises de presses et la liberté de l'information.

- Jacque LEAUTE, Les deux aspects de la concentration, blz. 7-10.

- M.-G. LEWIS, Etude économique de la presse en Angleterre, blz. 13-21.
- René BRAICHET, La concentration en Suisse, blz. 25-26.
- M. ZENGELMANN, La concentration en Allemagne, blz. 27-29.
- Paul LEVY, La concentration en Belgique, blz. 31-32.
- Claude VEILLE-LAVALLEE, La concentration en France. Naissance et composition de la F.E.P., blz. 33-34.
- Roger PELISSIER, Organisation de la presse en république populaire de Chine (avant 1966), blz. 39-45.
- Yasen ZASSOURSKI, Le développement de la presse en U.R.S.S. (1965-1967), blz. 46-52.
- Bruce KEPPEL, Yashi MISHIYAMA, La situation aux Etats-Unis et au Japon, blz. 53.
- Pierre DESBRUYERES, Les repercussions de la concentration au niveau des journalistes, blz. 57-60.
- Paul DUMORTIER, Le personnel des entreprises de presse et la concentration, blz. 61-66.
- John C. DAVIES, L'avenir des quotidiens à faible tirage, blz. 67-68.
- Jacques LEAUTE, La liberté de la presse et la concentration des entreprises, blz. 73-78.

O M R O E P
 =====

R u n d f u n k u n d F e r n s e h e n

Uitgegeven door het Hans-Bredow-Institut an der Universität Hamburg, 2, Hamburg 13, Heimhuder str. 21.

jg. 19, nr. 1, 1971

Hansjörg BESSLER, Public Broadcasting in den U.S.A., blz.1-9.

Hansjürgen KASCHNEITZ, Zur Interpretation des theoretischen Grundbegriffe "Aktualität" in der west- und ostdeutschen Publizistikwissenschaft, blz. 10-19.

- Günter B. KRAUSE-ABLASS, Zur Rechtslage von Radio Free Europe, blz. 20-27.
- Manfred LINZ, Ein Modell für die Programmarbeit einer Rundfunkanstalt, blz. 28-32.
- Walter MANNINGEN, Brauchbare Ideen, über ein unzulängliches Model. Anmerkungen zu den Vorschlägen von Manfred Linz, blz. 33-36.

Revue de l'Union Européenne de Radiodiffusion

nr. 124, november 1970

- Richard LEVIN, La couleur, élément créateur en télévision, blz. 16-22.
- Michel FRESNAY, Costumes pour la télévision couleur, blz. 23-24.
- Harald REICHEL, Décoration et électronique, blz. 27-31.
- Börje LUNDH, Le maquillage pour la couleur, blz. 31-33.
- Phil WARD, Eclairages créateurs pour la télévision couleur, blz. 34-38.
- Rudolf KUFNER, La couleur ne doit pas être l'apanage des décorateurs, blz. 55-56.
- Peter W. ZWART, Peintures pour les décors en télévision couleur, blz. 57-58.
- Charlotte GUIDI, Max STUBENRAUCH, Les éléments graphiques en télévision couleur, blz. 59-64.
- Boris TOWNSEND, Physiologie et psychologie de la couleur, blz. 65-70.

F I L M
=====

C a h i e r s d u C i n é m a

Revue mensuelle du Cinéma,
39, rue Coquillière, Paris-1er.

nr. 228, maart-april 1971

Christian METZ, Cinéma et idéographie, blz. 6-11.

Dziga VERTOV, Textes, blz. 12-18.

Jean-Pierre OUDART, L'effet de réel, blz. 19-26.

div., Entretien avec Paola et Vittorio Taviani,
blz. 28-41.

Pascal KANE, Sur "Sous le signe du Scorpion", blz. 42-45.

Jean-Louis COMOLLI, La pratique didactique de S.M.E. (II)
"Le réalisateur à vingt têtes", blz. 46-49.

div., Entretien avec Christian Zarifian, blz. 51-56.

Besproken films : Suspicion (A. Hitchcock); La faute de l'Abbé
Mouret (G. Franju); Sirocco (M. Jancso);
Which way to the front (J. Lewis); Camarades
(M. Karmitz); The private life of Sherlock
Holmes (B. Wilder).

nr. 229, mai-juin 1971

Jean-Louis COMOLLI, Technique et idéologie : Caméra,
perspective, profondeur de champ, blz. 4-21.

Jean NARBONI, "L'immaculée perception" (Rem-
parts d'argile), blz. 23-26.

A. FEVRALSKI, Dziga Vertov et les Pravdisty, blz. 27-33.

Dziga VERTOV, Textes, blz. 33-38.

Pascal BONITZER, "Réalité" de la dénotation, blz. 39-41.

Jean-Pierre OUDART, Notes pour une théorie de la représen-
tation, blz. 43-45.

Sylvie PIERRE, L'homme aux clowns, blz. 48-51.

div., Entretien avec Frederico Fellini, blz. 52-53.

Besprochen films : Peau d'Ane (J. Demy); Le cinéma de papa (C. Berri)
A Walk with Love and Death (J. Huston); On a clear Day you can see forever (V. Minnelli).

F e r n s e h e n u n d F i l m

"Fernsehen und Film" wird herausgegeben vom Friedrich Verlag, 3001 Velber bei Hannover.

Redaktion : Max Brocker, Egon Netenjakob, Henning Rischbieter.

jg. 9, nr. 4, april 1971

Melchior SCHEDLER e.a., Tiere im Fernsehen, blz. 8-13.

Wolfgang RUF e.a., Gibt es einen neuen deutschen Heimatfilm ?, blz. 14-19.

Egon NETENJAKOB, Selbstbespiegelung, Infratest-Infratam. Zur Rolle der Zuschauer-Meinungsforschung, blz. 20-23

Wolfgang RUF, Lädiertes Underground: Paul Morrissey : "Trash", blz. 25.

jg. 9, nr. 5, mei 1971

ontbreekt.

jg. 9, nr. 6, juni 1971

Michael RADTKE, Bundespolitik auf dem Bildschirm, blz. 4-5.

Egon NETENJAKOB e.a., Die dritten Programme, blz. 6-9.

Melchior SCHEDLER, e.a., Kinderfernsehen, blz. 10-15.

Claus EDER, e.a., Carl Theodor Dreyer, blz. 19-23.

S i g h t a n d S o u n d

International Film Quarterly, British Film Institute,
81 Dean Street, London W.I.

vol. 40, nr. 2, lente 1971

Richard ROUD, Fathers and Sons, blz. 60-64.

Marilyn GOLDIN, Bertolucci on The Conformist, blz. 64-66.

Philip FRENCH, Performance, blz. 67-69.

David ROBINSON, Trevelyan's Social History : some notes and
a chronology, blz. 70-72.

David PIRIE, New Blood, blz. 73-75.

Colin L. WESTERBECK, Jr., A Terrible Duty is Born, blz. 80-
83.

Ronald LEVACO, Kuleshov, blz. 86-91.

Louise BROOKS, The other Face of W.C. Fields, blz. 92-96.

Joseph McBRIDE, Michael Wilmington, "Do I Get to Play the
Drunk This Time ?" : an encounter with
Howard Hawks, blz. 97-100.

Abraham POLONSKY, Making Movies, blz. 101.

Besproken films : Little Big Man (A. Penn); Tristana (L. Bunuel);
Death in Venice (L. Visconti); Death by Hang-
ing (N. Oshima); One Fine Day (E. Olmi);
Husbands (J. Cassavetes); The Revolutionary
(P. Williams); Get Carter (M. Hodges); Monte
Walsh (W. Fraker); Little Fauss and Big Halsy
(S.J. Furie); The Music Lovers (K. Russell).
